

Соціально-економічні аспекти розвитку держави, регіонів, підприємств та бізнесу

Пижьянов С. К.

аспірант,

ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,

e-mail: PyzhianovsK@krok.edu.ua,

ORCID: 0000-0001-6068-6022

Управлінські, соціально-економічні аспекти розвитку держави, регіонів та суб'єктів господарювання, питання державного управління та місцевого самоврядування і безпеки держави, сталий розвиток сфери виробництва в умовах глобальних фінансово-економічних, продовольчих та екологічних викликів, економічна та інвестиційна політика держави в умовах перебудови публічного управління, сучасні комунікації та електронне управління в умовах розвитку інформаційного суспільства-це актуальні напрями дослідження, які потребують вивчення дослідження та негайного їх розв'язання.

Вирішення зазначених завдань є можливим виключно за умови поєднання наукових та теоретичних здобутків та досвіду представників різних регіонів та галузей України.

Сучасне суспільство та держава прагне до постійного зростання рівня та умов життя, які забезпечують сталий економічний розвиток. Вибір і обґрунтування механізмів, котрі обумовлюють соціально-економічний розвиток, опираються на внутрішні та зовнішні інтереси країни, які пов'язані з реалізацією пріоритетів розвитку та стратегій виконання стратегій держави, регіонів та суб'єктів господарювання.

Головні постулати теорії соціально-економічного розвитку як незворотний, закономірний можна представити процес змін технологічного способу виробництва, які характеризуються поєднанням еволюції із постійним зростанням. Соціально-економічний розвиток є одночасно глобальним та індивідуальним, має регіональну сутність [3].

Соціально-економічний розвиток можна розуміти як складний процес, який відображає зростання соціально-економічної системи загалом, що здійснюється через кількісні і якісні зміни не лише у сфері виробництва, інвестицій, розподілу і споживання, але й:

- технологій та техніки виробництва;
- методів управління;
- економічної політики держави;
- характеру та якості інститутів, або правил гри, в рамках яких функціонує держава;
- культурних вподобань та цінностей;
- суспільних відносин, що виникають у зв'язку з процесом відтворення;
- стану природного середовища [1, с. 117].

Гальмуючим чинником соціального та економічного розвитку може стати асиметрія, основною ознакою якої є різна віддаленість країни та регіонів від критеріїв оцінки, якісного та кількісного показника, стандартів, середніх показників тощо. Країни, які інтенсивно розвиваються, з їхнім потенціалом за короткий проміжок часу можуть збільшити розрив порівняно з усіма іншими країнами, які перебувають на різних етапах соціально-економічного розвитку, що сповільнить тенденцію до соціально-економічного зростання країн з середніми можливостями та призведе до зниження показників країн з

низькими темпами соціально-економічного розвитку.

Якісні зміни економічного та соціального розвитку держави, її регіонів та бізнесу напряму пов'язані з децентралізацією влади як важливого елементу на шляху до ефективного інституційного, демократичного суспільства.

Одержані у результаті децентралізації повноваження та ресурси надають органам місцевого самоврядування більше можливостей для розвитку територій, створення сучасної освітньої, медичної, транспортної, житловокомунальної інфраструктури. Зацікавленості місцевої влади орієнтованій на розвиток інвестиційної привабливості своїх територій на благо громади, оскільки сплачені податки йдуть на підвищення якості життя мешканців цієї території. Різноманітні дозволи та реєстраційні документи для ведення бізнесу отримуються на місцях, громади можуть самостійно залучати інвестиції, сприяючи соціально-економічному розвитку [3].

Україна, яка почала реформу децентралізації у 2014 р. з прийняттям «Концепції реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади» та інших правових документів, знаходиться на початку шляху до зростання економіки, тому що ще залишається велика кількість невирішених питань, які пов'язані з специфікою адміністративно-територіальних одиниць, ресурсною та фінансовою основою, містобудуванням, земельними ресурсами, нерухомістю та іншими сферами місцевого підпорядкування [1, с. 119].

Враховуючи на бажання людства мати загальне уявлення про рівень соціально-економічного розвитку кожної країни, основні проблеми на цьому шляху, сильні та слабкі сторони, пріоритетні напрями розвитку та досягнення стабільності, сучасними світовими експертами.

Так, експертами Фонду Миру при складанні Індексу фрагільності (крихкості) держав протягом року аналізуються країни світу та пов'язані з ними інформаційні потоки за допомогою спеціального системного інструменту оцінки конфліктів (Tool for Assessing Conflict). Аналіз проводиться на підставі 12-ти критеріїв-так званих «індикаторів уразливості» держав, які об'єднані в три групи: соціальні, економічні та політичні.

За Індексом неіездатності держави (Failed States Index), з 2014 року перейменованим в Індекс крихкості держав (The Fragile States Index), який характеризує здатність (нездатність) держави контролювати цілісність своєї території, політичну, економічну та демографічну ситуацію в країні, а також сталість її державних інститутів, Україна отримала не найкращі результати, опинившись у складі нестабільних країн.

У 2020 р. Україна за Індексом фрагільності держави має показник 72,6, тоді як у 2014 р. її показник становив 67,2, що свідчить про погіршення цього показника на 5,4 в. п за розглянутий період. Найкращі показники демонструє Фінляндія, яка посідає 178 місце у рейтингу, її Індекс фрагільності становить 17,9 в. п. У рейтингу 178 країн світу 2020 р. Україна посіла 86 місце, знизивши свій показник на 4 в. п. порівняно з 2019 р. та на 27-порівняно з 2014 роком, що підтверджує нестабільність її положення [2, с. 17].

Отже, на основі проведеного дослідження можна ствержувати, що собливості соціально-економічного розвитку залежать від базових характеристик країни, котрі вона має на момент оцінки, залежно від стадії її економічного розвитку. Для України, яка перебуває на етапі перехідної економіки, гальмуючим чинником є асиметрія, характерною ознакою якої є різний рівень благополуччя, з віддаленістю країни від критеріїв оцінки, стандартів, середнього значення, гіперболізована посткризовим станом країни.

Даний стан вимагає мобілізації зусиль з боку держави, реіонів та бізнесу й наповнення реформ соціальним змістом, успішна реалізація яких напряду залежить від результатів децентралізації та інших стратегічно важливих рішень. Питання, розглянуті автором, залишаються достатньо актуальними і потребують подальшого вивчення.

Список використаних джерел

1. Пилипенко Г. М. Соціально-економічний розвиток суспільства : сутність та фактори впливу // *Економічний простір: електрон. версія журн.* 2016. Вип. № 106. С. 115-126. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecpros_2016_106_13.
2. Полуяктова О. В. Прискорення соціально-економічного розвитку суспільства: економіко-політичні аспекти. *Глобальні та національні проблеми економіки.* 2021. № 16. С. 16-19.
3. Садковий В. П. Основні економічні механізми державного регулювання входження в європейський простір сучасної вищої освіти України // *Державне будівництво: електрон. версія журн.* 2013. № 1. URL : <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/db/2013-1/doc/2/10.pdf>